

Satranç

oynuy ruz

Şampiyonlar Nasıl Gaf Yapar?

Dünya şampiyonlarının nasıl oynadığına geçen sayımızda değinmiştik. Ancak onlar da hata yapabilirler. Zaten satranç hatasız oynanabilen bir oyun olsaydı, hiçbir çekiciliği kalmazdı.

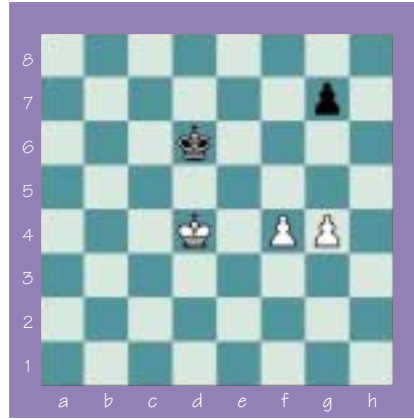
Satrançta dünya şampiyonlarının düzeyine gelmiş oyuncuların bile büyük hatalar yapmaları olağan bir durumdur. Bu tür hatalar genellikle yüzeysel değildir. Bu nedenle hataları değerlendirmek derin bir teknik bilgi ve beceri gerektirir. Ustaların yaptığı hata, satrancı yeni öğrenmiş bir acemi düzeyindeyse "gaf" olarak adlandırılabilir. Aşağıdaki konum, 1956 yılında dünya şampiyonluğu için yapılan aday seçme turnuvasında Petrosian-Bronstein maçında oluştu.

Sıra kendisinde olan Bronstein 35... Af5 oynayarak d6 karesindeki beyaz veziri istedi. Beyazlarla oynayan geleceğin dünya şampiyonu T. Petrosian ise inanılmaz bir gaf yaparak 36.Ag5?? oynadı. Siyah basitçe 36... Axd6 hamlesiyle veziri alınca, oyunu derhal terk etti.

Şampiyonlar, oyunların dışında da çok gaf yapmışlardır.

Şampiyonların gaflarına özellikle kitaplarında yaptıkları değerlendirme ve yorumlarda rastlarız. 1921-1927 dünya şampiyonu J. R. Capablanca "Satrancın esasları" adlı ünlü kitabının ilk baskısında aşağıdaki konumu verir ve şöyle der: "Burada sıra beyazdadır. Beyaz 1.Şe4 hamlesiyle de 1.f5 hamlesiyle de kazanabilir."

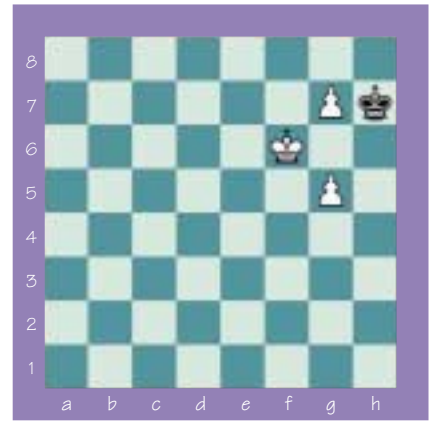

Ancak kitap yayımlandıktan sonra bazı satranç ustaları 1.f5 hamlesinin berabere olduğunu ileri sürerler. Çünkü siyahın çok kuvvetli bir savunması vardır. 1.f5 g6! 2.f6 ve şimdi siyah 2... Şe6 ile devam ederse 3.g5 hamlesiyle beyaz kolayca kazanır. Ancak, Capablanca'nın gözünden kaçan, siyahın 2... Şe6 yerine 2... g5! oynayabilmesidir. 3.f7 Şe7 4.Şe5 Şxf7 5.Şf5 Şg8! (Burada 5... Şg7?? 6.Şxg5 siyaha oyunu kaybettirirdi.) 6.Şxg5 Şg7! Artık oyun berabere dir.

Bunun üzerine Capablanca kitabının ikinci baskısında bu konumu anlatırken şöyle bir değişiklik yapar: "Burada beyaza yegane kazanç 1.Şe4 hamlesiyle sağlanabilir."

Ancak yine yanılmıştır! Bu kez de 1.f5 g6! hamlesinden sonra 2.fxg6! ile beyaz kazanabilmektedir. İlk

baskıda bu hamle göz önüne alınmamıştır, çünkü beyaz piyonların yapısını bozduğu için kuramsal beraberlik olduğu düşünülmüştür. Gerçekten de kazanç oldukça karışık ve zordur: 2.fxg6 Şe6 3.g5 Şe7 4.Şe5 Şf8 5.Şf6 Şg8 6.g7 Şh7 Bu hamlelerden sonra aşağıdaki diyagrama ulaşırız.

Yine karmaşık bir konuma geldik. Ustaların berabere olarak düşündükleri konum buydu. Şimdi beyaz ya 7.Şf7 ile oyunu pat yapacak, ya da 7.g6+ Şg8 hamlelerinden sonra oyunu kazanamayacak. Ancak yine bir sürpriz hamle var: 7.g8=V+!! Şxg8 8.Şg6! Şh8 9.Şf7 Şh7 10.g6+ Şh6 11.g7 ve kazanır.

Bunun üzerine Capablanca "Satrancın Esasları" kitabının üçüncü ve daha sonraki baskılarında şöyle der: "Beyaz 1.Şe4 hamlesiyle kazanır. 1.f5 hamlesiyle de kazanabilir. Buna siyahın en iyi cevabı 1... g6! hamlesidir. Okuyucu bunu kendisi araştırmalıdır."

İlginç olan, Capablanca'nın bu konumu kitabında "Temel Oyun Sonları" bölümünde incelemesine rağmen, bunun kitaptaki en zor konumlardan biri olmasıdır!

Abdullah Sözen